

595,706492

E 6 1

Ent

JUN 10 1965

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

MAANDBLAD UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSCHE ENTOMOLOGISCHE VEREENIGING

Deel 25

1 mei 1965

No. 5

Adres der Redactie:

B. J. LEMPKE, Oude IJselstraat 12^{III}, Amsterdam-Zuid 2 — Nederland

INHOUD : A. J. Besseling : Drie watermijten, nieuw voor de fauna (Ned. Hydrachnellae XLIV) (p. 81). — P. J. Brakman : *Scymnus rufipes* F. en *apetzi* Muls., twee voor de Nederlandse Fauna nieuwe Coccinelliden (Col.) (p. 83). — M. J. Gijswijt : Dutch Chalcids (p. 86). — G. Helmers Jr. : Mededelingen betreffende Pyralidae (Lep.) (p. 93). — A. Reyne : Nederlandse Schildluizen III (p. 96). — A. Minderhoud : Paringsvluchten en paring van *Paravespula vulgaris* (L.) (p. 98). — B. J. Lempke : *Cosmolyce boeticus* L. in Nederland gevangen (Lep., Lycaenidae) (p. 99). — Literatuur (p. 85, 97 : G. L. van Eyndhoven). — Korte mededelingen (p. 82 : B. J. Lempke ; p. 85 : A. W. P. Maassen ; p. 92 : J. J. van Oosterhout ; p. 100 : M. P. Peerdeman).

Drie watermijten, nieuw voor de fauna (Ned. Hydrachnellae XLIV)

door

A. J. BESSELING

Thyopsis cancellata (Protz 1896).

Een ♂ van deze soort meet 1215 μ . Het lichaam is geel gekleurd. De uiteinden van de zesde pootleden zijn afnemend rood van 1P6 naar 4P6. De lichaamsomtrek is ellipsvormig, voor stomp afgerond, achter tussen het laatste paar dorsoglandularia ingebogen. Het voor deze soort karakteristieke rugschild is zeer duidelijk.

De verspreiding beperkt zich tot Europa en het dier is in de meeste landen gevonden. Tot heden nog niet in Frankrijk, Spanje, Italië. De soort is wel uitermate zeldzaam en het aantal exemplaren dat wordt gevonden is minimaal. LUNDBLAD onderzocht Zweden gedurende vele jaren en bestudeerde uit dat land veel meer dan 64.000 exemplaren. Hierbij waren slechts 10 adulti of nymfen van *Th. cancellata*.

De mijt is eurytoop en is in alle soorten wateren gevonden, stilstaand zowel als stromend. In ons land werd bovengenoemd ♂ aangetroffen in een plasje bij Utrecht, dicht begroeid met *Stratiotes*, in april 1963. Over het vermeende voorkomen in ons land was al eens sprake in 1920 en in 1932; dit behoeft hier niet te worden herhaald.

Unionicola figuralis (Koch 1836).

Een eidragend ♀ van deze soort is lang 1420 μ . Kleur: excretieorgaan geel, daaromheen bruin gevlekt, de rand geel; epimeren en poten roodachtig. De lichaamsvorm is kort en breed ellipsvormig.

De palpen vertonen de bijzonderheid, dat de leden IV en V even lang zijn. Bij

SMITHSONIAN INSTITUTION JUN 1 1965

dit ♀ werd gemeten 130 μ . Door dit kenmerk onderscheidt *U. figuralis* zich van de andere Westeuropese soorten van het subgenus *Pentatax*. Op deze bijzonderheid werd in de literatuur nog niet eerder de aandacht gevestigd.

De nappen zijn klein, de tussenruimten zijn van ongeveer een nap-doorsnede. De twee nappen op de voorste platen liggen transversaal; de drie nappen op de achterste platen liggen in een bijna rechthoekige driehoek.

Het ♀ werd gevonden in het moerasje bij Kortenhoef-oostzijde, in mei 1963. Ook van deze soort werd eerder (1919, 1920) verondersteld, dat zij in ons land zou voorkomen.

Arrenurus cuspidifer Piers. 1896.

Een ♀ van deze soort meet 1480 μ . De kleur is blauw-groen, de palpen en poten zijn lichter. Het lichaam is eivormig en naar voren veel versmald. De voorrand is ingebogen en de achterhoeken zijn sterk ontwikkeld. De 1e epimeren bezitten achteraan elk een stip. De vierde epimeren zijn mediaal breder dan de derde. De afstand van de vierde epimeren bedraagt 103 μ , de afstand hiervan tot het genitaalorgaan 86 μ . De breedte van een lip is 77 μ , de lengte 147 μ , zodat de genitaalopening nagenoeg rond is. De lipvlekken raken elkaar niet; de lippen zijn lateraal iets recht. Er is geen naploze zone. De postepimeraalporus is bij de napplaten gelegen. De napplaten zijn kort en recht, met evenwijdige voor- en achterrand. Lateraal afgerond. Zij zijn sterk naar achteren gericht en reiken duidelijk ver voorbij de achterkant van de genitaalopening. Het gehele orgaan is even breed als de genitaalbocht en steekt niet daarbuiten uit.

De soort werd nog niet eerder in ons land aangetroffen. Zij werd gevonden 16 april 1959 in het secundaire poeltje No. 26 in Meijndel.

Zusammenfassung

Die drei in diesem Artikel genannten Wassermilben sind neu für die holländische Fauna. Bei *Unionicola figuralis* ist zu bemerken, daß die Glieder IV und V der Palpen gleich lang sind, wodurch sie sich von allen anderen westeuropäischen Arten des Subgenus *Pentatax* unterscheidet.

Utrecht, Prof. Jordanlaan 66.

Vlinders met rode ogen. Deze merkwaardige, pas na de Tweede Wereldoorlog bekend geworden afwijking werd voor het laatst vermeld in *Ent. Ber.* 24: 65 (1964). Het toen bekende viertal exemplaren is nu met twee vermeerderd.

1. *Amathes c. nigrum* L. 27 augustus 1964 ving de heer ZWAKHALS een roodogig exemplaar te Spijk (Tielerwaard, vlak tegen de grens van Gelderland).

2. *Thera obeliscata* Hübner. Bij een bezoek aan de heer FLINT te Deventer liet hij mij een ♂ zien, dat 14 september 1964 gevangen was in de val, die opgesteld stond bij de Abdij Sion in Overijssel.

We kennen nu dus drie Noctuiden, één Geometride, één Pyralide en één Tortricide. Wat de oorzaak van het ontstaan van deze opvallende afwijking ook moge zijn, het is thans aan geen twijfel meer onderhevig, dat hij net als het melanisme bij diverse families der zg. „Heterocera” kan voorkomen. Bovendien schijnt hij geleidelijk aan al iets minder zeldzaam te worden. Het is dan ook zeker de moeite waard, dat we het verschijnsel, waarvan we het ontstaan nu eens zelf meegemaakt hebben, met aandacht blijven volgen. — LPK.